Ruimtelijke kwaliteitsgids

Nationaal Park Nieuw Land

editie 2020

De Ruimtelijke Kwaliteitsgids biedt inspiratie en geeft richting aan de ruimtelijke eenheid en herkenbaarheid van Nationaal Park Nieuw Land

mecanoo

Inleiding

Doel

Het doel van deze ruimtelijke kwaliteitsgids is om inspiratie te bieden en richting te geven aan de ruimtelijke eenheid en herkenbaarheid van Nationaal Park Nieuw Land.

Ontwikkelingsvisie

Deze ruimtelijke kwaliteitsgids volgt op de ontwikkelingsvisie. De visie stelde uitgangspunten en kernwaarden op, de ruimtelijke kwaliteitsgids biedt handvatten om de ruimtelijke eenheid en beleving van het Nationaal Park verder te ontwikkelen, door middel van concrete principes en tastbare bouwstenen.

Levend document en kwaliteitsteam

Deze ruimtelijke kwaliteitsgids is een levend document, waar we al testend verfijning in aanbrengen.
De eenheid in ruimtelijke beleving is iets wat groeit. Dit document helpt daarbij door een richting aan te geven en zal gaandeweg met lering uit praktijk worden aangescherpt.

Deze kwaliteitsgids is richtinggevend en inspirerend. Voor een goede toepassing van deze gids is een combinatie met een kwaliteitsteam aanbevolen. Het kwaliteitsteam kan beoordelen en meedenken of projecten inderdaad in lijn met de kwaliteitsgids zijn.

Ontwikkelingsvisie

Nieuw Land

Nationaal Park Nieuw Land bestaat uit verschillende deelgebieden. Elk met een eigen karakter, maar hetzelfde DNA.
Het park is een herkenbare eenheid met daarbinnen een grote variatie aan natuur en beleving. Deze verscheidenheid en dynamiek in ruimte en landschap is kenmerkend voor het Nationaal Park

De Principes

De herkenbaarheid en gemeenschappelijke uitstraling en identiteit van het Nationaal Park laat zich duiden aan de hand van enkele heldere principes. Deze principes vormen het startpunt voor alle toekomstige ontwikkelingen in het Nationaal park.

De Bouwstenen

De principes zijn voor een aantal concrete elementen in meer detail uitgewerkt: De bouwstenen. De bouwstenen laten zien hoe de principes er concreet uit kunnen zien in het park.

Het Nationaal Park Nieuw Land

Het Nationaal Park

Op de plek waar 70 jaar geleden nog overal water was ligt vandaag de dag het toonaangevende jongste Nationaal Park van Nederland: Nieuw Land. Een door de mens gemaakte nieuwe wildernis en vogelparadijs met internationale allure, bestaand uit vier diverse natuurgebieden met elk een eigen karakter, maar met één DNA. De gebieden samen geven het Nationaal Park een enorme rijkdom aan natuur en beleving.
In Nieuw Land gaan mens en natuur hand-in-hand, ze versterken elkaar. Er zijn grote, niet publiek toegankelijke gebieden, waar alle ruimte is voor hoogwaardige, onverstoorde natuur. Maar er zijn ook bijzondere plekken, routes en uitkijkpunten waar de natuur dichtbij komt en cultuurhistorie en recreatie centraal staan!

De identiteit van Nationaal Park Nieuw Land kan worden samengevat in zes kernwaarden:

1. avontuurlijk, open, levendig, innovatief en toonaangevend
2. vier natuurgebieden met een eigen karakter, één herkenbare identiteit.
3. zones voor publiek en gesloten gebieden
4. vogelparadijs met internationale allure
5. circulair en energieneutraal
6. natuur versterkt de mens, mens versterkt de natuur

Principes en bouwstenen

Het Nationaal Park Nieuw Land is een park om trots op te zijn. Om de herkenbaarheid en de eenheid van het park te vergroten, moeten de kernwaarden nog meer zichtbaar worden. Deze Ruimtelijke Kwaliteitsgids is daartoe een aanzet.

Om kernwaarden duidelijk te laten worden in het landschap worden deze vertaald in helder toepasbare ruimtelijke principes. Vanuit de principes worden bouwstenen ontwikkeld, die concreet maken hoe de principes vorm krijgen en bijdragen aan de herkenbaarheid van het park. Het gaat dan onder andere over paden, bewegwijzering, entrees en gebouwen.
Samen vormt dit inspiratie om de kernwaarden concreet in het landschap uit te werken en zo de sterke samenhang en gemeenschappelijke identiteit van het Nationaal Park Nieuw Land duidelijk zichtbaar te maken.

Avontuurlijk, open, levendig, innovatief

Vier natuurgebieden, één identiteit

Vogelparadijs met internationale allure

Zones voor publiek en gesloten gebieden

Circulair en energieneutraal

Natuur versterkt mens, mens versterkt natuur

Principes

Het Nationaal Park bestaat uit vier diverse natuurgebieden met elk een eigen karakter, maar één DNA. Samen vormen deze gebieden één samenhangend park, dat deels uit water en deels uit land bestaat. In dit hoofdstuk worden de kernwaarden vertaald in ruimtelijke principes. Deze principes vormen de basis voor alle nieuwe ontwikkelingen in het Nationaal Park, de bouwstenen geven daarvan enkele voorbeelden.

Herkenbaar geheel

Het Nationaal Park bestaat uit vier gebieden elk met een eigen karakter, samen vormen ze één herkenbaar geheel. Daarom hebben ingrepen een herkenbare en samenhangende uitstraling die bijdraagt aan de herkenbaarheid van het Nationaal Park Nieuw Land.

Ruimte voor beleving

In het park gaan mens en natuur hand-in-hand. Er is ruimte voor hoogwaardige natuur, unieke recreatie en cultuurhistorie. Daarom vindt men in de publiek toegankelijke gebieden diverse paden, iconische objecten, torens en gebouwen. Op deze manier is het Nationaal Park beleefbaar voor een breed publiek.

Man-made

De basis voor het Nationaal Park is door mensen gemaakt. Dit maakt het gebied uniek in de wereld. Daarom is het belangrijk dat deze cultuurhistorische basis goed zichtbaar is, in de vorm van dijken. zand oevers, rechte sloten, gemalen etc.

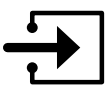
Onderdeel van de omgeving

De natuur van het Nationaal Park is ook beleefbaar in de omgeving van het park. Dit is met name voelbaar op de toegangswegen naar het park, die aangekleed zijn met natuur, maar ook vanuit de trein, de A6 of op de treinstations.

Ruimte voor natuur

In het park staat de natuur en de beleving daarvan centraal. Delen van het park zijn niet toegankelijk voor publiek. Ingrepen in deze gebieden zijn ingetogen. Ingrepen in de publiek toegankelijke gebieden mogen uitgesprokener zijn, maar dragen ook bij aan de natuur.

Uitnodigende entrees

De entrees zijn het visitekaartje van het park. Daarom zijn deze duidelijk herkenbaar en aantrekkelijk door een landmark. Qua materialiteit en uitstraling spreken ze duidelijk de taal van het Nationaal Park. Ook parkeerplekken en toegangswegen maken onderdeel uit van dit geheel.

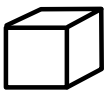
Natuurlijke materialen

Het Nationaal Park is circulair en energieneutraal. Daarom zijn bouwmaterialen zoveel mogelijk natuurlijk en circulair. De materialen zijn gebiedseigen zoals: hout, riet en zand. En komen uit dit deel van Europa. De materialen kunnen gemakkelijk hergebruikt worden.

Natuurlijke bewegwijzering

De verschillende paden in het park zijn herkenbaar door heldere, bewegwijzering van materialen die bij de omgeving passen. Er is een duidelijke samenhang tussen de paden. In de bewegwijzering is het beeldmerk van het Nationaal Park aanwezig.

Ingetogen en iconisch

Alle bouwwerken hebben een natuurlijk en ingetogen uiterlijk en bestaan uit een simpel volume. Uitzondering hierop zijn bouwwerken die als publiekstrekker fungeren. Deze zijn juist iconisch en er is ruimte voor andere materialen en uitgesproken vormen. Het gebouw moet wel passen in het landschap.

Open en besloten

In het park is de openheid en de weidsheid van het landschap voelbaar in elk deelgebied.
Dit leidt zowel tot de beleving omringd te zijn door de natuur, als ook tot vergezichten tot in andere deelgebieden, waardoor de samenhang met de rest van het Nationaal Park wordt ervaren.

Afwisselende paden

Het park heeft afwisselende paden. Zo zijn er heldere hoofdpaden maar ook avontuurlijke zijpaden waarop je bijna kunt verdwalen. De paden zijn eenvoudig vormgegeven en passen bij de omgeving.

Vertel het verhaal

Het verhaal over de natuur en het unieke park wordt aan bezoekers verteld, daar middel van grafisch aantrekkelijke informatie in bestrating, meubels, gevels, bewegwijzering en in uitkijkpunten. Uiteraard vergezeld van een logo of mascotte.

Bouwstenen

In dit hoofdstuk worden de principes ‘gematerialiseerd‘ in de vorm van concrete bouwstenen. Referentiebeelden geven een concrete weergave van wat wel en niet past in de identiteit van Nationaal Park Nieuw Land en bijdraagt aan de herkenbaarheid van het park.
Samen vormt dit inspiratie om de kernwaarden concreet in het landschap uit te werken en zo de samenhang en de gemeenschappelijke identiteit van Nationaal Park Nieuw Land duidelijk zichtbaar te maken. De Bouwstenen zijn onderverdeeld in drie categorieën:

Identiteit van Nationaal Park

Het logo en beeldmerk van het Nationaal Park komt terug in de bewegwijzering, bestrating, meubels, gevels, etc.

Materialen

- paden
- objecten

Verblijfsplekken

- parkeerplaatsen & bewegwijzering
- entrees & meubilair
- torens en uitzichtpunten
- recreatiegebouwen

Infrastructuur

De infrastructuur wordt onderverdeeld in snel verkeer en langzaam verkeer. Snel verkeer zijn auto’s, bussen etc. en langzaam verkeer zijn fietser, wandelaars, skaters, etc.

- snel verkeer
- langzaam verkeer

Paden

Langzaam verkeer

Bewegwijzering

Entrees

Meubilair

Torens en uitzichtpunten

Identiteit van Nationaal Park

Het logo van het Nationaal Park komt terug in de bewegwijzering, bestrating, meubels, gevels, etc.

Nationaal Park
NIEUW LAND

Nationaal Park
NIEUW LAND

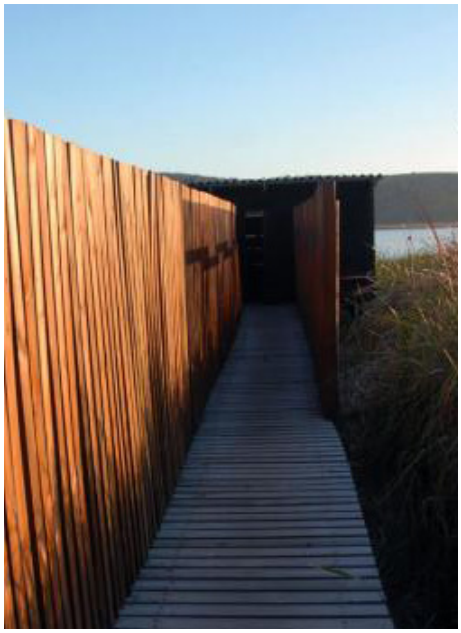
Materialen

Paden

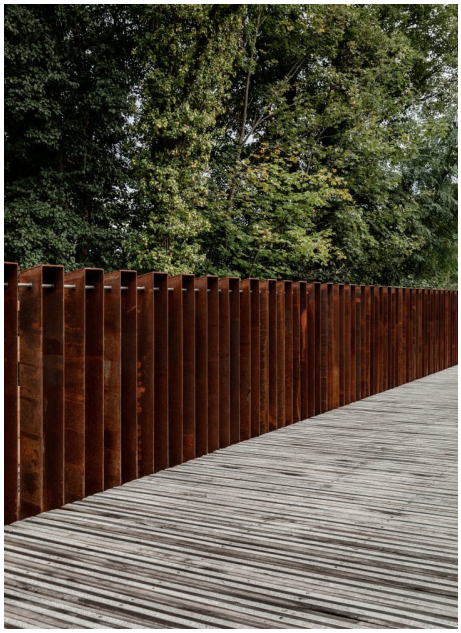
- Gebruik herbruikbare en circulaire materialen en elementen
- De materialen zijn zoveel mogelijk gebiedseigen zoals: hout, riet en zand. En komen uit dit deel van Europa.
- Autoweg publiek: asfalt of ander passende verharding; voor rangers: natuurlijk of halfverharding
- Fietspad: in principe verhard, bij voorkeur beton. Eventueel halfverharding.
- Voetpad: Half verhard of natuurlijk. Vlonder pad waar nodig. Bij drukbezochte of iconische plekken kan eenvoudige verharding worden toegepast.
- Relingen bestaan uit verticale houten palen. Iconische objecten kunnen hiervan afwijken.
- Logo Nieuw Land kan terugkomen in bestrating

Goed: herbruikbare en gebiedseigen materialen

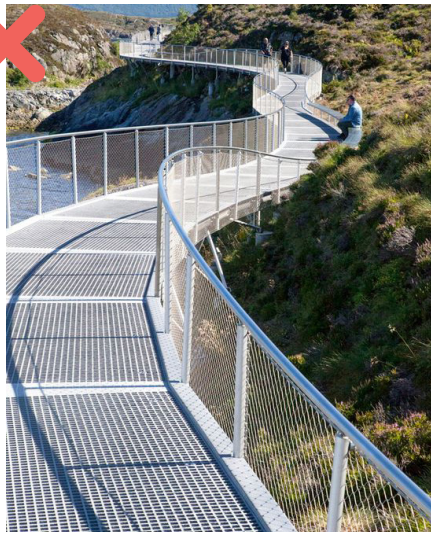
Goed: een mogelijke afscherming in hout

Goed: uitstraling van een brugleuning met cortenstaal voor iconische plek

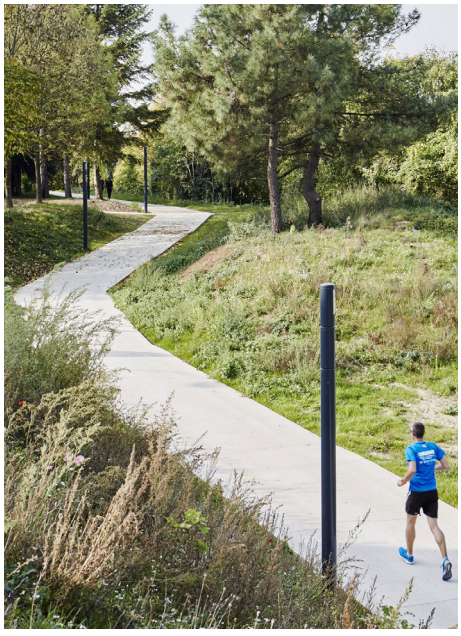
Niet passend: betonnen voetpad

Niet passend: stalen pad en reling

Goed: betonnen fietspad en asfalt weg op dijk

Goed: fietspad van beton

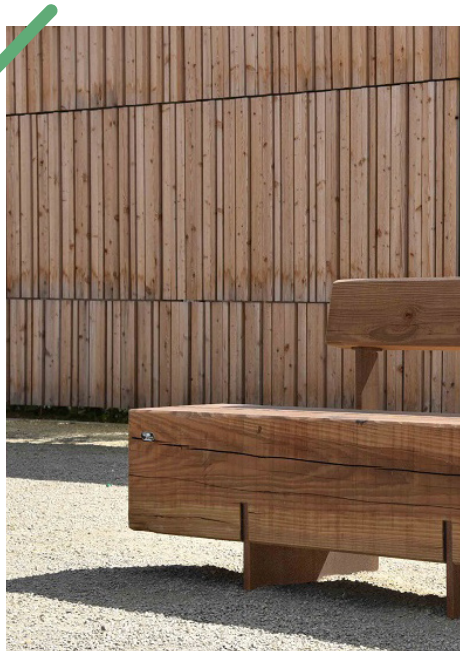

Goed: bestaande asfalt weg in een natuurlijke omgeving

Materialen

Objecten

- Gebruik herbruikbare en circulaire materialen en elementen
- De materialen zijn zoveel mogelijk gebiedseigen zoals: hout, riet en zand. En komen uit dit deel van Europa.
- In niet publiek toegankelijke gebieden zijn de gebruikte materialen zo natuurlijk mogelijk en geïntegreerd in het landschap. Er wordt ontworpen niet in het oog springende materialen.
- In openbaar toegankelijke gebieden kunnen afwijkende materialen worden gebruikt voor objecten die fungeren als iconische publiekstrekker. De objecten moeten wel goed geïntegreerd worden in de omgeving.
- Objecten zijn natuurinclusief

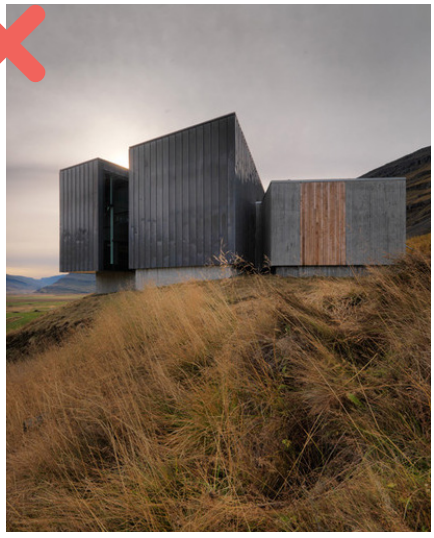
Goed: gebruik herbruikbare en circulaire materialen en elementen

Goed: gebiedseigen materiaal - hout

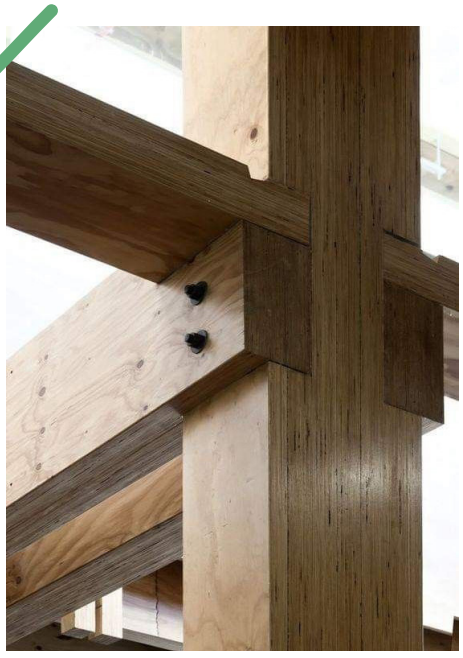
Goed: vogelkijkscherm met lichte materialen - geïntegreerd in de omgeving

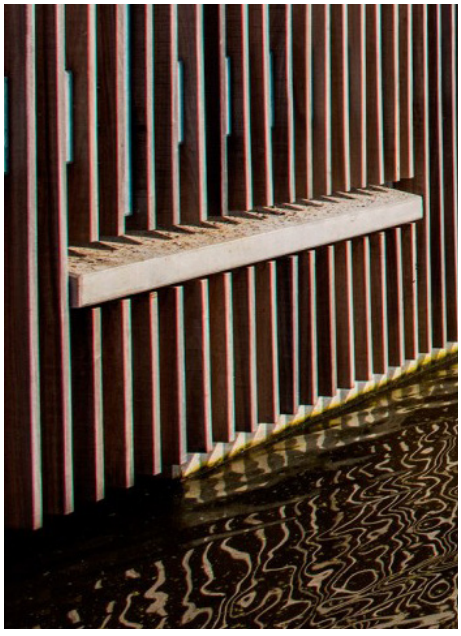
Niet passend: materiaal gebruik dat niet past in het natuurgebied

Niet passend: betonnen toren zonder eenduidige vorm en felle kleuren, past niet in het landschap

Goed: in niet publiek toegankelijke gebieden zijn de gebruikte materialen zo natuurlijk mogelijk en geïntegreerd in het landschap

Goed: natuurinclusief: mogelijke locatie van nestenkasten of andere plekken voor fauna verwerkt in de gevel

Goed: voor iconische gebouwen kunnen de gebruikte materialen variëren, maar de objecten moeten goed geïntegreerd zijn in de landschappelijke omgeving

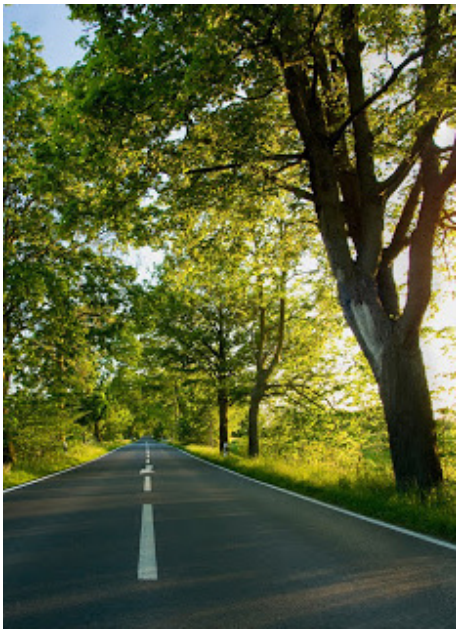
Infrastructuur

Snel verkeer

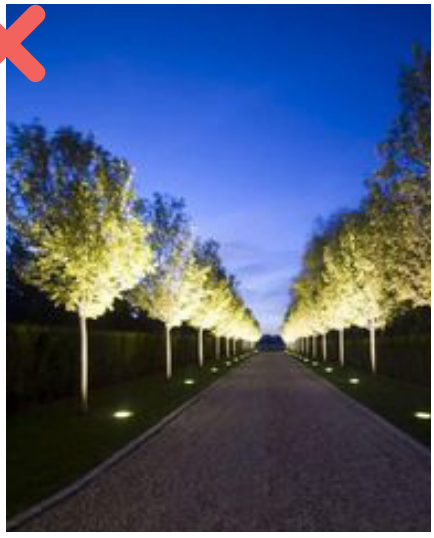
- De toegangswegen naar het National Park zijn duidelijk herkenbaar. Er is een sterke relatie met de aangrenzende natuur. De weg is onderdeel van de beleving.
- Rotondes hebben een natuurlijke inrichting en zijn vormen een familie. Dit kan ook door toepassing van logo of herkenbaar materiaal gebruik zoals hout of cortenstaal
- Er is duidelijke bewegwijzering en parkeerplekken zijn makkelijk te vinden
- De wegen zijn gemarkeerd met het logo/ mascotte van het Nationaal Park
- Hoofdtoegangswegen kunnen bestaande asfalt wegen zijn (Buitenring en Buizerdweg)
- Op de dijken wordt de bestaande verharding gehandhaafd (asfalt of klinkers)
- Wegen voor rangers kunnen halfverhard zijn

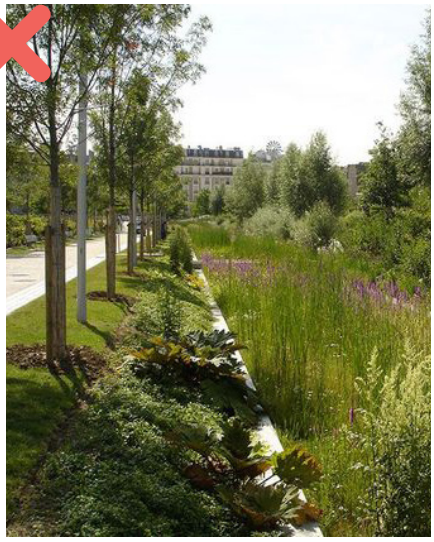
Goed: rotonde met natuurlijke inrichting

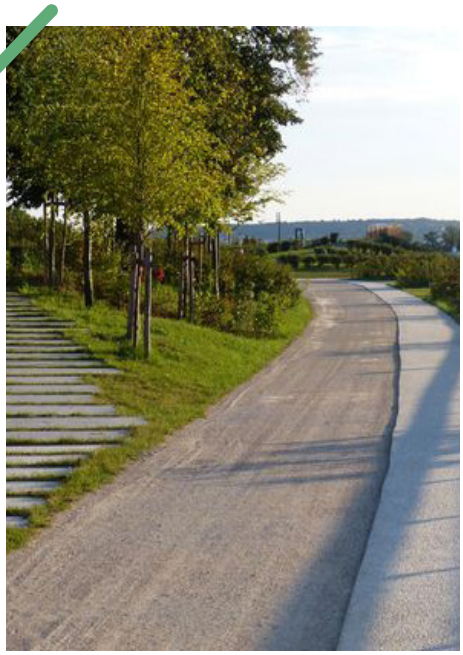
Goed: sterke relate met natuur langs de weg

Niet passend: stedelijke context, niet het gevoel dat je een National Park nadert

Niet passend: stedelijke context, niet het gevoel dat je een National Park nadert

Goed: straat, fietspad en voetpad zijn verschillend en duidelijk herkenbaar

Goed: straat en fietspad gescheiden. Toegangsweg van asfalt

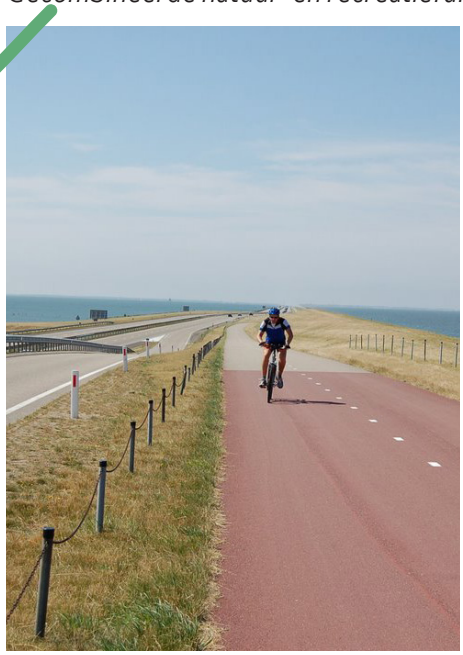
Goed: half verharding voor ranger in niet openbaar toegankelijke gebieden

Infrastructuur

Langzaam verkeer

- Hoofdfietspaden zijn van beton. Passend in een man-made natuurgebied
- Voor betonnen paden, deels hergebruikt beton gebruiken.
- Secundaire fietspaden kunnen halfverhard zijn.
- Fietsers en auto gescheiden waar nodig en wenselijk.
- Voetpaden halfverhard of natuurlijk. Waar nodig als vlonder pad. Bij drukbezochte of iconische plekken kan eenvoudige en passende verharding worden toegepast.
- Buiten de openbaar toegankelijke padenstructuur zijn de paden voor de parkwachters onverhard of half verhard
- Deze zijn alleen toegankelijk voor rangers, die zich soms per jeep moeten verplaatsen

Gecombineerde natuur- en recreatiefunctie

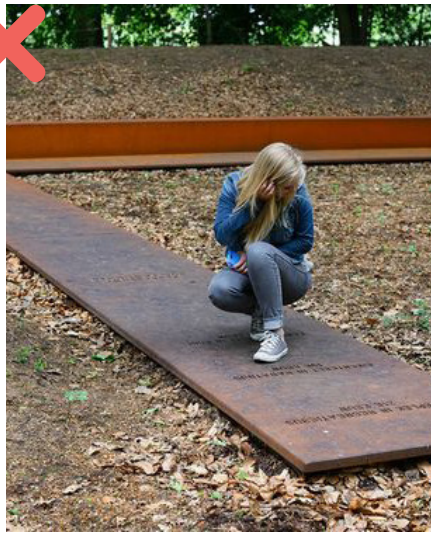
Goed: fietspad en autoweg helder gescheiden; Fietspaden zijn van beton

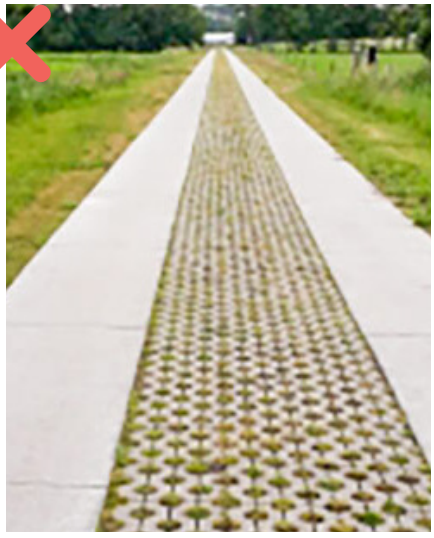
Goed: natuurlijk materiaal, goed geïntegreerd in het landschap. Met man-made karakter

Goed: doelmatig betonnen fietspad

Niet passend: corten staal is niet geschikt voor paden

Niet passend: onnodig verhard pad

Avontuurlijke doelgroepen

Goed: onverhard wandelpad

Goed: onverhard pad in niet publiek toegankelijk gedeelte

Goed: een voorbeeld van lokale materialen - houten vlonder pad past goed in de omgeving

Verblijfsplekken

Parkeerplaatsen, bewegwijzering

- Parkeerplaatsen zijn geïntegreerd in de omgeving, bijvoorbeeld tussen bomen
- Parkeerplaatsen bestaan zoveel mogelijk uit halfverharding, zodat de bodem niet wordt aangetast en de waterbergingscapaciteit behouden blijft
- Bewegwijzering moet altijd functioneel en duidelijk zijn en passen in de omgeving
- Het logo of de mascotte Nieuw Land moet op zoveel mogelijk bewegwijzering, routepaaltjes en gebiedsaanduiding in het Nationaal Park aanwezig zijn.

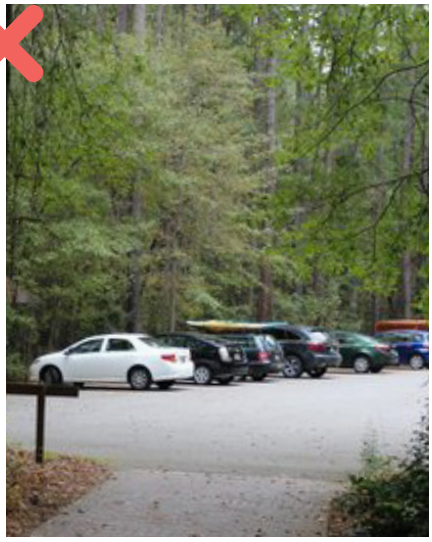
Goed: halfverhard parkeerterrein met bomen en boomstammen als afscheiding

Goed: gebruik van natuurlijke en lokale materialen: riet

Goed: natuurlijk ingepaste parkeerplaats

Niet passend: volledig verhard parkeerterrein

Niet passend: de bewegwijzering past niet in de omgeving

Goed: Houten paal met logo en de mogelijkheid om een QR code te scannen, voor meer informatie over dat specifieke punt

Goed: de mascotte/logo is een dier dat te vinden is in het park zelf

Goed: bewegwijzering in de vorm van een kaart, passend in de omgeving

Verblijfsplekken

Entrees en meubilair

- Duidelijk herkenbare object waarmee de entree opvalt
- Entree ontworpen in de identiteit van die plek, met duidelijk zicht op natuur of cultuurhistorie.
- Hout is het dominante materiaal, cortenstaal kan gebruikt worden
- Aanlegplekken zijn van hardhout, biocomposiet of ander duurzaam materiaal met een natuurlijke uitstraling
- Meubels zijn van hout en hebben een natuurlijke uitstraling
- Objecten zijn niet erg gedetailleerd, maar zijn eenvoudig van vorm en uiterlijk
- Objecten dragen altijd het logo of de mascotte van het park en maken zo onderdeel uit van de integrale beeldtaal

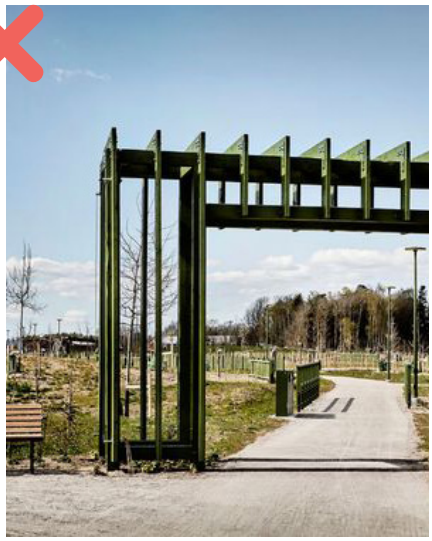
Goed: houten poort als entreegebouw, te combineren met een receptie, zitgelegenheid etc.

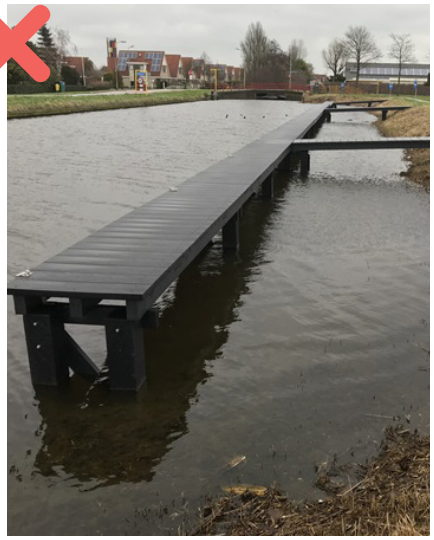
Goed: eenvoudige cortenstaal object met helder gebaar als entree

Goed: houten aanlegplek als entree

Niet passend: stalen poort, niet geïntegreerd in de context

Niet passend: steiger zonder natuurlijke uitstraling

Niet passend: zitelementen zijn meer geschikt voor stedelijke toepassing

Goed: het logo maakt onderdeel uit van de integrale beeldtaal

Goed: bank van natuurlijk materiaal, eenvoudig in vorm en uiterlijk

Goed: aanlegplek van composiet met een natuurlijke uitstraling

Verblijfsplekken

Toren en uitzichtpunten

- In niet publiek toegankelijke gebieden hebben bouwwerken een natuurlijk en ingetogen uiterlijk, bestaand uit een simpel volume. De gevel is in principe bekleed met houten latten en heeft een natuurlijke uitstraling.
- In openbaar toegankelijke ruimtes mag het gebouw opvallen als iconisch element en publiekstrekker, maar altijd geïntegreerd in de omgeving.

Iconische objecten

Goed: iconische toren, voor publieke gebieden. Stalen draagconstructie bekleed met hout.

Goed: iconische toren, voor publieke gebieden

Goed: bijzonder uitzichtpunt voor publieke gebieden

Niet passend: geen eenduidige volume, beton en felle kleuren

Niet passend: verkeerd materiaal gebruik

Natuur geïntegreerde objecten

Goed: de observatieplek en de constructie vormen één geheel, met een simpele geometrische vorm

Goed: de constructie en de trap is opgelost in één volume. De observatieplek heeft een gevel van houten latten

Goed: geminimaliseerd in het landschap waardoor deze minder zichtbaar is voor vogels / dieren

Verblijfsplekken

Recreatiegebouwen

- Betreft bezoekerscentra, horeca en andere recreatieve voorzieningen.
- Strak en elegant in eenvoud
- Gebruik van lokale materialen zoals hout of riet
- Gebouw mag uiterlijk hebben en zich presenteren, maar moet altijd contact maken met zijn omgeving of iets met zijn omgeving doen
- Voor iconische plekken kunnen afwijkende materialen gebruikt worden
- De gebouwen zijn unieke plekken om naar toe te gaan
- Goed geïntegreerd in het landschap.

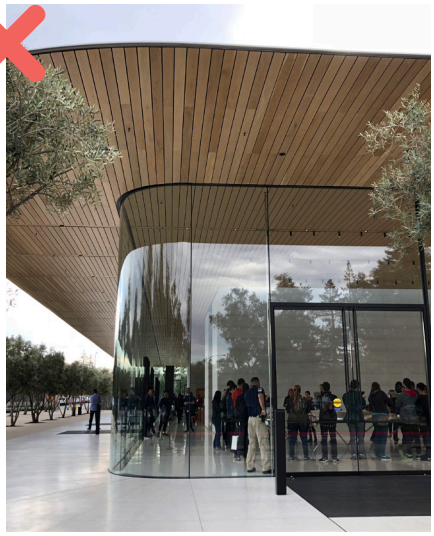
Goed: bestaande bezoekerscentra. Simpele vorm, passend in het landschap

Goed: unieke plek om naar toe te gaan: bijzonder restaurant, dat gebruik maakt van lokale producten

Goed: bijzondere verschijning, maar passend in het landschap

Niet passend: te weinig natuurlijk, erg zakelijk. Niet geïntegreerd in het landschap

Niet passend: niet strak en elegant, maakt geen contact met de omgeving.

Goed: natuurlijk materiaal - riet

Goed: ingepast in het landschap

Goed: houten gebouw passend in het landschap

Nationaal Park
NIEUW LAND

Oude Delft 203, 2611 HD Delft, The Netherlands
PO Box 3277, 2601 DG Delft, The Netherlands

team: Armand Paardekooper Overman
Anne Marie van der Wijde, Pieter Hoen, Ekaterina Andrusenko, Isabella Banfi, Coos van Ginkel

+31 (0)15 279 81 00
www.mecanoo.nl

09.12.2020

mecanoo